

ANY V

NÚM. 227

BARCELONA 30 DECEMBRE 1892

J. Esplugas

CRÓNICA DE LA SETMANA

No sè si serà una broma de *Le Figaro* de París, que tal vegada va voler adelantant lo dia dels Ignocents referint una excentricitat inglesa de la seva cullita, la causa de que tots los que disposém d' un periódich nos veyém agobiats per un diluvi de cartas de donas que sollicitan casarse.

No ab nosaltres, no, que aixó ja fora una broma massa pesada; sinó ab un diable d' inglés que havent conegut á París á una andalusa d' aquellas de *déixam encendre*, va de Seca á Meca, ab la caldera del amor á punt de reventar, ab calanyès y xaqueta de torero, buscant l' hermosa que va perdre de vista, per agenollarse al seus peus y dirli: «Olé tu marre, salerro, mi andar buscándote para escuchar de tu boca palabra de casamiento y poner en seguida á tus patas mis doblones y mis patillas»

Aixís ho diu lo diari.

Inutil dir qu' al llegir semblant noticia un batalló d' andalusas ha obert l' ull, no per las patillas sinó pels *doblones* del inglés enamorat, preguntantse cada una d' ellas: ¿quí sàb si soch jo?

Nosaltres havém rebut també cartetas perfumadas la major part ab seba casulana, en las que algunas *sócias* de la Tierra de *María Zantísima*, nos donan pels y senyals de la seva persona, ab lo fi de que arriuin á noticia del desesperat inglés.

Pel nostre gust las publicariam totas; pero no permetentnosho las dimensions del periódich, n' agafarém dos á l' *atzar*, com s' acostuma á fer ab un llibre de poesias, si l' autor es amich, y las arreglarém á la cuyna catalana, perque puguin enténdrelas aquells que després del catalá no mes comprenen la llengua de badella estofada.

Una d' ellas, entre otras cosas, diu aixís:

«...Los estimaré, *senyorets* de LA TOMASA, que posin las senyas de la meva fesomia y demás en lo seu periódich perque aquest inglés pugui veure si es una servidora la qu' ell busca. Una servidora ha *picat una mica el pebre*, cosa propia del terreno; té dos ulls que quan miran á algun fulano del seu agrado, enlluhernan mes qu' una cacerola d' arám acabada de fregar y que quan ploran per un poca-pena llensan mes such qu' una escorradora del forat gros. La meva boca no té mes grandaria qu' un forat d' aygüera; lo meu nas es molsut com una má de morté, y 'l meu cabell es negre com lo cul d' una payella y rissat com un fregall de quarto. A dins del sobre trobará una treneta del mes rissat que m' hi pogut tallar. Fassi públich que per París jo anava ab un senyor de mitja edat, vermell de nas, que á la fonda sempre demanava llagosta. Aquest senyor era 'l mateix amo qu' ara tinch, que se m' en va dur quinze días á veure la Exposició mentres la senyora era al seu poble á assistir á una tía malalta. Ja haurá comprés que una servidora es minyona de servey y si 's necessitan informes lo senyor podrá dir si li he fet bé totas las cosas... á la senyora no n' hi demanin perque es una mal-carada.—Firma: Paca Bocarriba.—Domicili: Carrer de las Cabras, núm.... demunt d' un magatzém d' ous»

L' altra conté, entre otras, d' escassa importancia, las següents paraulas:

«Preguntin per medi del seu setmanari á n' aquest riquíssim inglés. si es un xich garrell, boca-tort, y si quan s' asseu ho fá ab pena com si tingués morenas. Pregúntinli també, si es ell que 'n la Exposició volent-me tocar lo peu va aixafar un ull de poll d' un jove-petitò, guerxo, que m' acompanyava. Díguinli que soch molt desgraciada, per culpa d' aqueix jove petitò, guerxo, y que si ell vol lo fará felís.—Firma: Pepa Popa (á) La Andaluza.—Domicili: Carrer del Beato Oriol, pis primer de la escala mes bruta.»

Donchs bè ab molt desconsol hem de donar una noticia funesta á los firmants de las dos anteriors cartas, aixís com á las de las otras qu' hem rebut. Acabém de rebre la visita del inglés de referencia, qui 'ns ha manifestat qu' ell no es inglés... es dir si que ho es, pero també es espanyol... es un inglés-espanyol ó un espanyol-ínglés com vulguin, que viatja joyeria per una casa de París. Ell no ha sufert may per cap morena com no siga per una que li va clavá un revés en lo Plá de la Boquería... mes ben dit al mitj de la galta... millor encare; al mitj de la galta en lo Plá de la Boquería; pero creu que potsé molt bè lo subjecte á que 's refereix l' andalusa del carrer del Beato Oriol, puig en aquella ocasió portava unas calsas que li tibavan molt dels darreras. Es vritat qu' ell busca una andalusa y aixís va manifestarho á un periodista parisien. pero no la busca pera casarshi,—com va interpretar lo periodista—sino perque li paguin un compte de brillants que puja unas quantas mil pessetas. Ab una paraula: es un *ínglés* ab lletra cursiva.

Sentim molt tenir de donar aquesta noticia á totas las andalusas ilusionadas; pero pensin que no s' acaba 'l mon ab això; si avuy ab l' inglés no 'ls ha tocat rè un altre dia 'ls pot tocar alguna cosa.

¡Paciencia y foral!

*
**

Una mala noticia tenim de donar també als taberners.

No creguen que s' hagin aumentat los drets de consums, perque en aquest cas pels taberners la solució es facil: ó bè aumentan lo preu al parroquíá ó bè l' aygua al ví.

Aquell Ruiz, *mas hueso que carne*, tan aficionat al *mam* los abandona; se fá fiare.

Si aquesta *galada* que no passarà mes que de gatada tractantse d' un subjecte á qui agrada tant *agafar lo gat*, se realissès, ja 'ns sembla sentir al prior, que en lo seller del convent, li diu cremat:

«Mestre si m' heu d' *enquietar* tant las botas us hauré de dar los despatxos ó fervos beure vi del Ninot d' aquell que tot es fuxina.»

Y á n' ell contestant ab veu de mistayre encostipat:

«Precisament jo m' hi set frare per beure vi de confiansa; lo dia que 'm deu Jerez falsificat m' en torno á fer lo Comendador de *Los Aparecidos*»

*
**

Una noticia de sensació:

Se 'ns ha assegurat qu' abans d' una setmana tornarán al Poder los conservadors y 'ls burros no bramarán mes.

Per fortuna aquesta noticia es d' Ignocents..., y la de la visita del inglés també.

Potser se 'ns dirá que la broma es... aygualida; pero dispénsinme, qu' avuy mateix m' han posat la llufa y he pres paciència.

S' ha de respectar la costum.

La diada s' ho porta.

LLIENCIAT VIDRIERAS.

L'home dels nassos

s l'alegoria del últim dia del any... lo compendi, millor dit, d'aquestos *segons* de la eternitat que mideixen tres cents y pico de dias.

Pensant ab l'home dels nassos venen á la memoria tots los fets, desde lo mes dels gats al del gall d'indi y las neulas.

¡Quants y quants varen comensar l'any qu'acabém plens d'esperansa y alegría, y ja han *tren-cat la son* pera no aixecarse may mes!... Quants altres voldrían que s'hagués acabat l'auca de la seva vida porque es una cadena d'infortunis, y una má de ferro los subjecta. No hi val que surtin del teatro desabrigats y respirant l'ayre fret que baixa de Sant Pere Martyr, total agafan un encostipat cuydantse arrancar la tarota á forsa de mocarse, y sino apelan al recurs de fer feyna per la botiga, es á dir, de pendre alguna píndola de plom pel cervell, no 'ls treuhen d'aquest mon ni ab fum de sabatóts.

Jo ja n'he comensat y acabat uns quants d'anys y encara que la vida 'm fá fástich, no 'm desprench d'ella porque tinch molt punt ab las pantorrillas y veig que las dels morts fan molt poca tropa.

Además, mort no veuría aquesta funció humana hont hi tinch entrada y butaca d'arrós, y no podría admirar, ni 'm divertiria ab tantíssim comediant polítich, ... ab tant fanátich farsant y ab tant literat de pá sucat ab oli, que si li preguntéu porque s'escriu *harina* ab *h*, no tindrà paraula per contestarvos.

Si m'hagués mort á las primeras escenas de la *comedia* del 92, no hauria vist la cayguda dels conservadors, los regalos á la filla de 'n Sagasta, las banderas del Centenari, l'administració modelo del mes... curro dels ajuntaments que may m'hagi tirat á la cara, ni las *hassanyas* y *valentias* de la *Societat de la Fulla*, denunciand periódichs detrás cortina, escudats ab riquesas que sab Deu y ells del modo qu'haurán sigut adquiridas y predicant una moralitat que tal vegada ells no la coneixen ni de vista.

Y ho repeteixo... 'm fá fástich la vida; pero sentiria morir-me, porque, apart lo de las pantorrillas, tinch ganas de veure un cambi social que pot ben ser tan lluny com á la vora. Ja es lógich que no toqui sempre *l'as* als mateixos, y que vinga un any en que 'ls que celebran la diada de Nadal atracantse de bacallá esqueixat, puguin tallar algun *cap de cassa* y treure las tripas á algún *llubarro*, menjant de gust una vegada á la vida.

Fa massa temps que l'*Home dels nassos* 'ns serveix lo mateix *menú*... es necessari que no ho agafi per vici. Ha de presentar alguna novetat; no se 'n ha de anar á la una de la nit del primer de l'any, després de la seva efimera existencia, portant las mateixas noticias al lloch desconegut d'ahont ha surtit vint y quatre horas abans.

La societat ha de sufrir evolucions, com evolucions sufreix tot lo creat; la perfecció es filla del moviment; sense la evolució cosmogónica solar no existirían los

planetas, ni, per consecuencia, tot lo existent en lo sistema, inclús aquest mal pentinat article qu'encara permanexeria en estat ígneo dins la inmensa nebulosa d'hont han surtit Sócrates, Anibal y lo Noy de Tona.

Esperém, esperém del modo qu'espera lo *carbassejat* de la Loteria de Nadal lo próxim sorteig qu'ha d'enriquirlo.

Tal vegada l'any 93 sigui l'esombra que neteigi tanta bruticia... Lo número no pot ser mes bonich; *fa dotze*.

¿Será vritat tanta hermosura?

Quan torni á arriuar l'*Home dels nassos* los n'he tornaré la resposta.

Ey!... si abans los de la *Fulla* no 'ns han enviat á Fernando Póo.

CLARA SOL.

LOTERIA NACIONAL

—¿Y donchs que no has tret la rifa?

—No pas enguany.

—Malament:

adeu diná á can *Justen*.

—Tot ha estat una enganyifa;

¡ca! es un tribut anual

que pagan tots los que viuhem

á n'aquest senyor que 'n diuhem

Loteria Nacional

—Rés, te dono 'l pèsam, vaja.

—¿Potsé has sigut agraciat?

—¿Jo? Ni bitllet he comprat;

ho dich aixís, tal com raja.

—Donchs l' enhorabona.

—¿Qué?

--Vaja ¿qué pagas?

—¿Que 'ts boig?

—Sí; no cal que 't tornis roig;

¡mira qu' estaria bé!...

—Pero...

—No hi ha mes.

—Escolta.

—No admeto excusas, truán;

aném cap al *restaurant*.

—¿Qué 't passa?

—¡Vaya una solta!

Si tu has tret.

—¡Dius que jo he tret!

¿A qué vé aquesta fal-lera?

—Sí; tú ets qui ha tret la *primera*

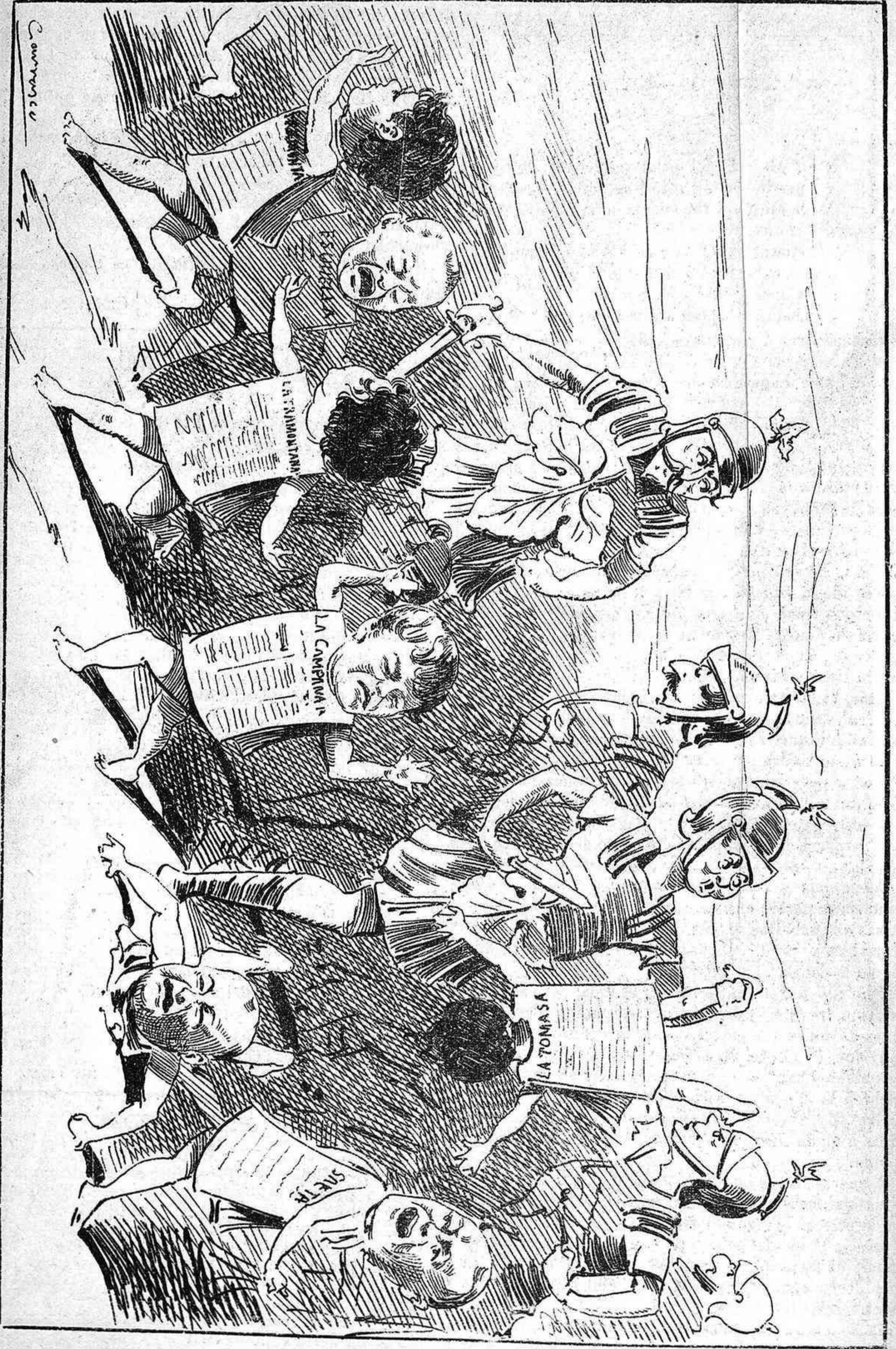
perque no has comprat bitllet.

A. RIUS VIDAL

LA RIFADA

Molts que esperavan la grossa y ser richs ans de Nadal han quedat com quedan sempre ab un crudel desengany, mes encare n'hi ha que diuhem ja la treurém un altre any, sense pensar los tanocas que 'l govern cada any ho fá per quedarse ell ab la moma y deixá al poble rifat.

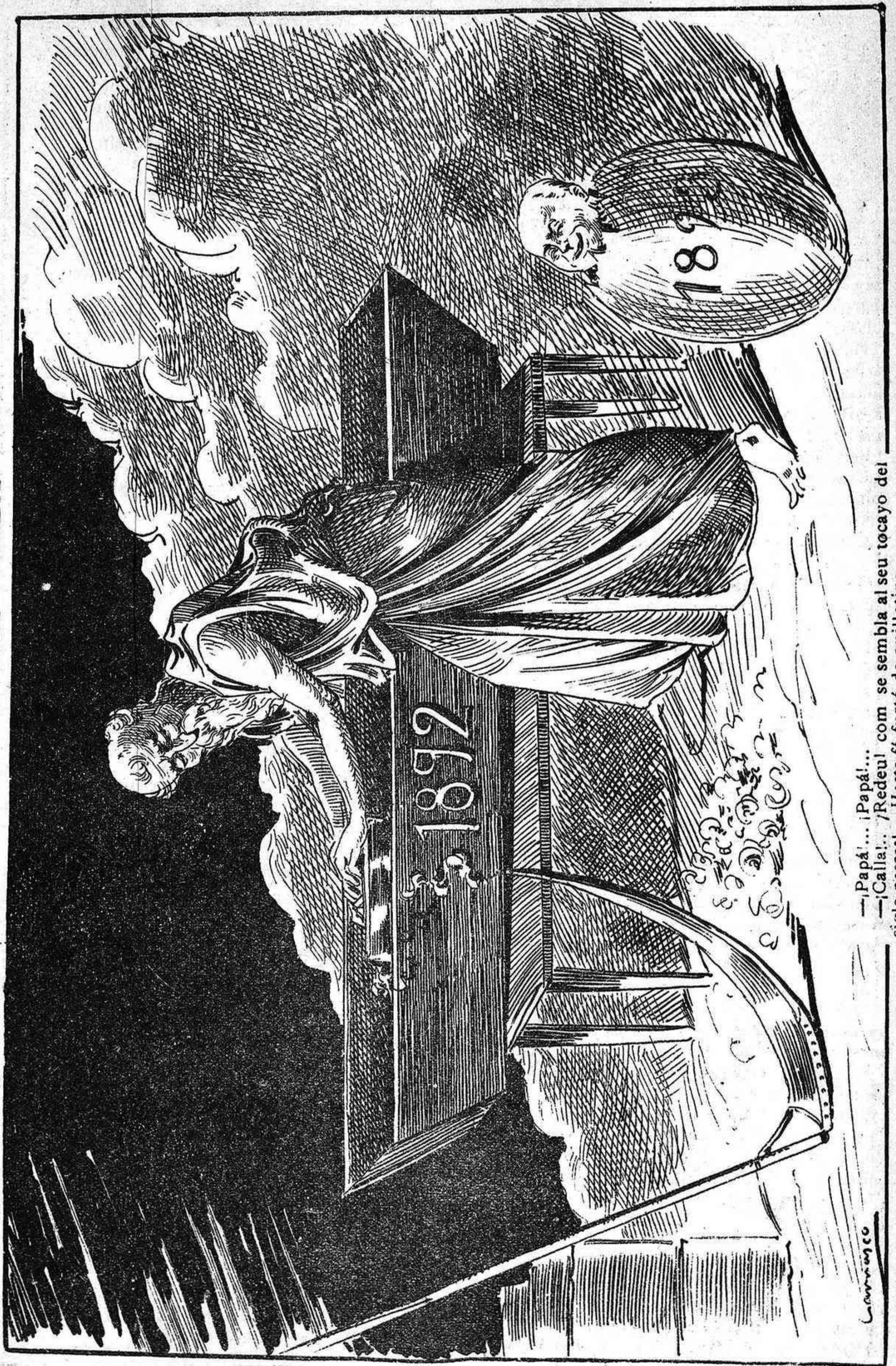
J. RAMILLES.

Carreras

—Aprovechens fins que os arriivi la contraria.

COM COMENSA Y COM ACABA

—¡Papá!... ¡Papá!...
—¡Calla!... ¡Redeul com se sembla al seu toçayo del
sigle passat!... Hasta fá furtó de guillotina.

Llanero

Fi d' any

VIRITAT es que l' agonía del any no fá riure, precisament; pero dona gust á las tres quartas parts del próxim.

Y entengui 's bé que 'l próxim, lo que 'n podém dir *nostre próxim*, está compost aquí casi no mes de empleats y dependents. 'Ls amos y *queses* son la quarta part sobrerera del compte.

Lo *fi* del any es lo *principi* d' un *sens' fi* d' esperansas y càlculs; puig al *desapareixe* l' any del calendari, *apareix* la mesada doble pera 'ls que *dependim* (si la cobrém).

Per aixó 'ls *independents* son los que acompanyan á la familia del any en son sentiment, esforsantse inútilment en voler anular desd' antes de Nadal la gorra costum *decimal* ab l' anatema de cartró: *No se admiten felicitaciones*.

Baix aquest punt de vista, la familia del any deu constituirse, per la gent *principal*, de caps de mesos, quinzenas, setmanadas y jornals: conta, ademés, ab fills *á preu fet*.

Apart lo que acabém de dir, la irreparable *pèrdua* d' un any dú á n' alguns, poquets, *ganancia*.

'M refereixo als favorescuts per la Sort, qu' es una cap-vert, ab un premi mes ó menos gros de la gran *Rifada*.

De manera que la *vida* (alegre) d' alguns, dependeix de la mort d' un.

Fi d' any y enterro del mateix duhen l' alegria á las familias; mentres que, alegrement, una bárbara costum decreta la *bestial* devastació d' una rassa de sérs ignocents que pagan ab sa sang y ab sa carn los séus impertinents modos de cantar y ferse entendre.

Pobra gent de *pel y ploma* que, sacrificada per la gana, serveix ab salsa ó á la paella pera satisfer gustos condemnats per la *Societat*...! (1)

Sembla mentida que en lo grau de civilisació que alcansém alimentém més que may aqueix afany devorador que 'ns converteix en butxins de la Ignocencia y en esclaus d' aqueixa farta divinitat que 's venera ab grossa devoció en los menjadors de las casas bonas ab lo nom de *Gastronomia*.

A n' ella 's deuen aquestos terribles fins d' any, en los quals son assassinadas familias enteras que s' arrastran en lo fons insondable d' un cistell ó en lo tenebrós interior d' una gabia.

Resumint; nosaltres, deplorém aquesta inhumana costum de celebrar lo *fi* dels anys ab lo *fi* d' un *capó* ó d' un *gall d' indi*; sino que per no perdre la costum y pera evitar que se 'ns tracti de *maniátichs*, 'ns imposém certa complicitat *gastronómica*(!). Empró, que consti que si bé 'ns afartém de gall, ho sentim molt.

Y en quant á la *grossa* de la *Nacional*, no m' ha conegut cap any ni per *aproximació*, per la poderosissima rahó de que no soch *interessat*.

Ara; relativament al *aguinaldo*, 'ns confessém, *reos de paga* (qu' es l' únich que 'ns interessa als *salta taulells y suca tinters*), y, Deu 'ns perdoni, no 'ns faria pas rés que l' any *finés* un parell de vegadas...

(Mal m' está 'l dirho).

J. BARBANY.

1 Protectora de animals.

Als Reys d' Orient

Per mor de Deu, socorreume en aquest precís moment, per mor de Deu, ajudeume ¡oh! gloriosos Reys d' Orient!

Jo no faig com la gent, no, qu' ab cartas us galanteijan y ab alhagos us mareijan solzament per l' ambició.

Jo no vull com tothom vol qu' á la bota 'm poseu ré, sols que 'm doneu un consol que no us costi cap diné.

Jo us demano ab gran fervor que quan per casa passeu ans de deixar cap tresor... á ma sogra os emporteu.

GUERRITITA.

ANY NOU, VIDA NOVA

Ja no vull ser tan tronera ni vull viure tan tronat, ni vull que 'm vinguin inglesos á redera per cobrar, ni vull que la dispesera m' estigui sempre cridant, ni vull tenir lo rellotje com sempre tinch (empenyat), tenintne de tot la culpa aquest malehit jugar: Donchs ara any nou vida nova; no vull jugar ni á billar perque 'm toca perdre sempre (y els amos no perden may).

Aquestas paraulas deya tot murmurant l' hereu Mas sense un ral á la butxaca perque 'ls hi havían pelat.

J. MIRALLES.

Buscat payo

¡Dona de mena orgullosa!
¡plena sols de vanitat!
perque ets un xiquet hermosa sempre á mi m' has retxassat...
Donchs desd' are, buscat colla, lo qu' es ab mi has fet á tots, sens' arrós t' ha quedat l' olla, més arrós buscarte pots.

Ja no 't miraré la cara, cap mes carbassa 'm darás, ni mes 'guantaré á ta mara,... are sol me deixarás.

Ni te toraaré 'l saludo, ni ja ab tu mes faré l' os; fins de l' escaleta 'm mudo, ab aixó, Carmeta: ¡¡Adios!!

Me veurás anar en cotxe seré duch, comte ó marqués fins gastaré á trotxe y motxe y no 't miraré... ¡May més!...

Aixó haguera fet si 'l *décim* que va comprá 'l principal y al que tenia una pela... (1) hagués tret la de Nadal.

P. COLOMER.

1 Dispensin que no consoni

¡MAY MÉS!

SON afortunats á la rifa, vostés? Si? Donchs jo may á la vida havia tingut aquesta sort, y vaig á explicarlos com una vegada que vaig treure, me va costar una malaltia de quinze días.

Eram á las vigílias de Nadal y vaig sortir á passeig ab unas amigas mevas; quan al ser frente al café de Novedats, nos vam daturar á contemplar aquella taula tan ben guarnida de gal's, turróns y confituras.

Nos va cridar l' atenció lo bullici qu' hi havia y vam determiná d' entrar en lo precís moment que un mosso cridava: "Lo sis, lo sis, qui vol l' últim que tirarem bola?". Va tentarme y vaig dir: "vinga", esperant ab verdadera impaciencia lo fallo de la meva sort.

Després d' alguns moments d' ansietat, remenan, y un mosso ab veu de baix enrugallat, exclama: "Señores, el seis".

Mirin, no poden figurarse l' alegría que va donarme aquell home; no sabia 'l que 'm passava. ¡Jo, jo que may havia tret ni una agulla de picá, treure un gall com una torre!... No me 'n sabia avenir.

Encarrego al mosso que me 'l guardi y despedintme de mas amigas, surto del café y pujant al tranvía cap á Gracia falta gent (perque jo visch al sostre mort de Barcelona, segons diu 'n Llanas en: *Vesten, Antón.*)

Arrivo á casa y dich á la minyona: Cuyti, posis lo davantal blanch mes ben planxat que tinga, y vindrá ab mí á buscar una cosa que 's quedarà de pedra.

Al baixar per lo Passeig de Gracia no corriam sino que volavam, y ab dos salts várem ser al café.

Quan la meva fámula va veure aquella bestiassa tan hermosa lo va agafar ab verdadera satisfacció y casi, casi estava mes satisfeta que jo.

Plenas d' orgull, empeném lo camí de casa y al ser frente del carrer d' Aragó, vaig pensar que á tan bon

menjar li requería un bon beure y várem acordá avisar al taberner, que viu al carrer de Lauria, y aixís la meva pianista d' ayguera no hauría de torná á baixar.

Nos fiquém al carrer d' Aragó, per l' acera de la dreta, y al esser devant de l' Ensenyansa, que ja deuen sapiguer qu' es fosch com una gola de llop, surt un home y agafantme pel brás 'm diu: "Alto, lo gall ó la vida".

Al sentir que 'n vers de la bossa 'm demanava lo gall, me va semblar que tot Barcelona donava voltas y ab veu plena d' emoció, vareig dirli:

—Miri, prénguem lo portamonedas que hi porto dugas pessetas, una bona y l' altra falsa, que vosté potsé la farà passar; prénguem lo mocador de butxaca que apedassat encare 'l pot fé servir; fins, si vol, li donaré l' anell del mal de cap que 'm costa una pesseta; mes lo gall, li demano per favor, que me 'l deixi; puig constituheix tota ma il-lusió.

Prou que vaig suplicarli, mes rés li va fer mella. —"Ja veurá, menos romansos—va dirme—la meva dona s' ha enamorat del seu gall; y com sé que perdria alguna cosa, vull lo gall y rés més; encare que m' oferís l' oro y 'l moro no li acceptaría. Ab aixó si no me 'l dona de grat li pendré per forsa.—Y tal dit, tal fet; ab una rebolada pren lo gall de mans de la minyona la qual se va quedar com lo dos d' oros, y fuig com un desesperat sense que cap ánima viventa li destorbés lo pas.

Quan jo vaig veure que l' única cosa qu' havia tret en ma vida encare me la robavan, me va agafar un desespero que cayguí sense sentits al mitj del carrer, tinent que ser trasladada á una farmacia y d' allí á casa en cotxe; costantme la broma un duro del viatge y quinze días de llit, puig de la enrabiada vaig tenir un atach cerebral, y per postres no vaig poguer menjá gall, ni tret ni comprat.

Desde llavors hi jurat que may mes posaría á la rifa, fos lo que fos; perque si algun día treya la grossa, tal volta venint de cobrarla, 'm trencaría una cama, si es que surtintme mes barato no m' esclafava 'l cervell.

JULIA ESTRADA DE SOLER.

ANY NOU, VIDA NOVA

Monólech dedicat á mi mateix

Ara si que va de bó;
ho faré tal com ho dich
per mes que 'm costi fatich:
vida nova, si senyó.

Cansat estich mes que may
de mostrarme... tal com soch,
de que 'm tingan en tan poch
de qu' es pensin que só un xay.

Tinch ja vist que en tota part
ser franch no porta profit,
ser formal, es se ensupit
y modest es ser cobart.

Avuy l' home mes panarra,
mes taujá, mes ignorant
sura per tot, sols contant
ab una regular barra.

Barra donchs, y sense pó
avant sempre ab brau dalé:
defensar lo que 't convé
sens fer cas de la rahó.

¿Qué vol di segui 'l cami
de la vritat, defensant
tot lo qu' es bo just y gran
y soterrar tot lo ruhi?

No senyor, no: ficá 'l nas
per tot' arreu, sense solta,
respondre de cop y volta,
no quedar may endetrás.

Adular á qui convé
per los fins que dus de cap,
defensar sempre á tot drap
á qui haurás de inenesté.

Negar lo qu' has dit fa un quart,
aprofitar l' ocasió
de poguer donarte to,
exhibinte en tota part,

Tenir de bon jonch l' esquena
per doblegarla amatent;
presentarte somrient,
saber fingir tota mena
de sentiment y alegría

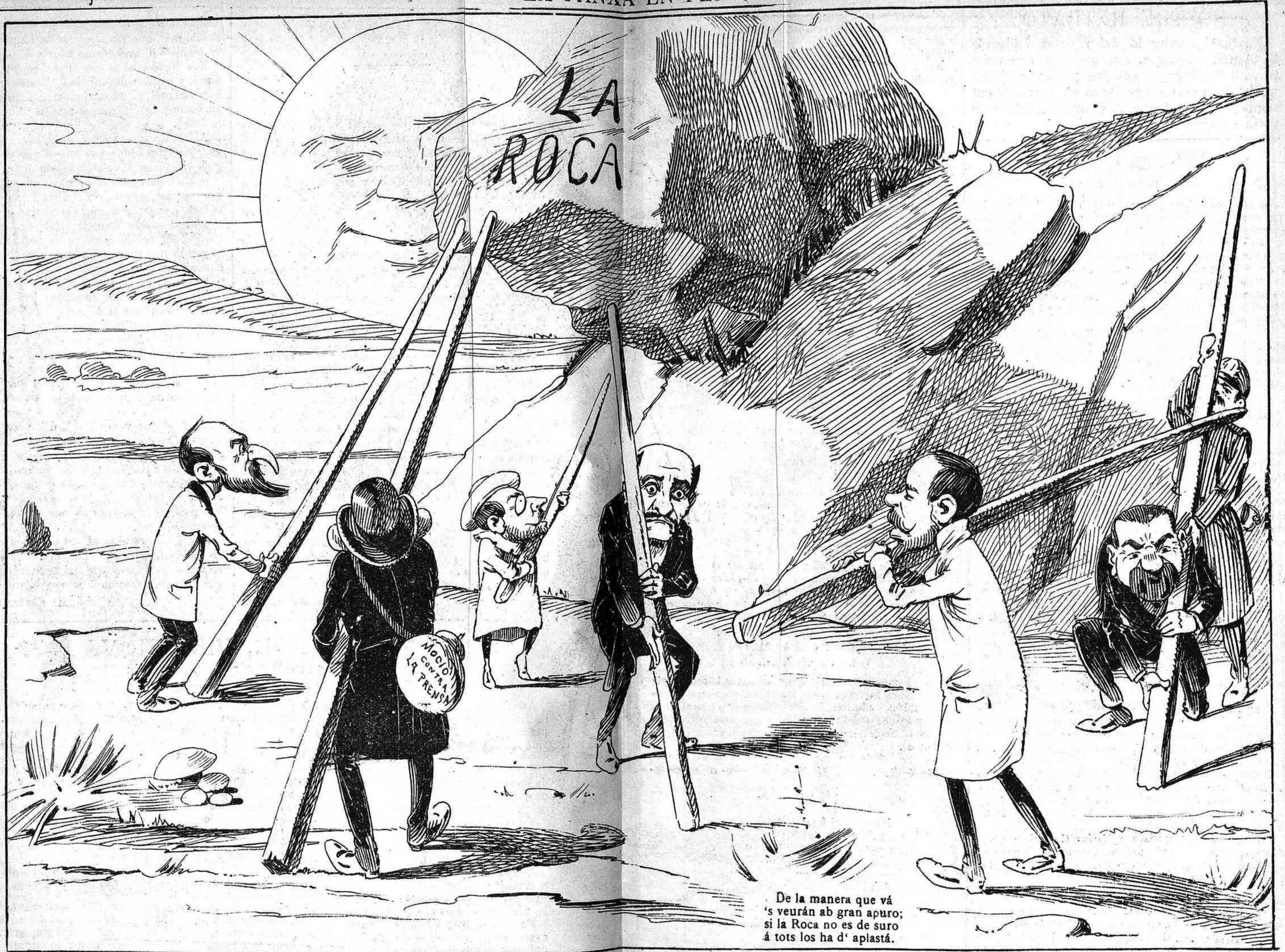
per cosa que tan te fá,
y adulá sempre, adulá
per guanyar la simpatia
d' aquells sers que tothom sab
que son tot sols... fullaraca,
puig tenen en la butxaca
mes saber que dins lo cap.

Jo ja, vaja balló 'l tó
en que toquin la guitarra;
molta barra, molta barra,
y primé jo, y sempre jo.

Estich resolt: tinch la proba;
vull treurem l' ensupiment
que veu en mi tanta gent:
¿entrém á any nou? vida nova.

Cada volta qu' un any neix
penso igual del qu' ara penso,
mes á la fi may m' hi llenso
y 'm quedo sempre 'l mateix.

LLUIS MILLÁ

NOSTRE RETRATO

Publiquém avuy lo del reputat fotógrafo D. Antón Esplugas, qui per sos artistichs travalls ha obtingut sempre recompensas en tots quants certamens ha pres part, havent també alcansat distingidas condecoracions de varis soberans de Europa.

Teatros

PRINCIPAL

Se comprén l' éxit que lográ en Madrid *El dia memorable* per estar bassada la obra en lo famós 2 de Maig, fetxa memorable de que 'ls madrilenys ne guardan grat recort y admiran ab veneració, pero á causa de son petit argument y personatjes poch dibuixats ha obtingut entre nosaltres un regular éxit, y aquest encare deu tributarse per complert á la propietat escénica ab que ha sigut presentat, de la que verdaderament quedarem sorpresos, puig may en nostres teatros havíam vist un' obra tan ben presentada, executada y dirigida.

Pètitos serán tots quants elogis se tributin als inteligentissims directors Srs. Calvo y Giménez los quals han tingut ocasió de demostrar sos experts coneixements teatrals á una altura envejable.

En lo desempenyo 's distingiren tots quants artistes hi prengueren part; sobressurtint la senyoreta Cobeña (C.) en lo repulsiu personatge de Raquel, lo Sr. Calvo (R.) en lo valent militar y lo Sr. Giménez en lo noble y caballer Marqués de Launar, personatge que s' adapta admirablement á son temperament y qualitats artísticas.

Pera lo dissapte s' anuncia lo benefici de la primera actriu senyoreta Carme Cobeña, ab lo preciós drama de Tamaro, anys ha no representat: *La bola de nieve*; lo bonich monólech *Dia completo*, recitat per la beneficiada, y la xispejant pessa *Esos son otros López*, en la que, per obsequi á tan distingida actriu, hi pendrán part los Srs. Calvo y Giménez.

Las moltas simpatías que té logradas, aixís com també lo escullit del programa, fa creure que en dita vetllada 's veurá sumament concorregut lo degá de nostres teatros.

CIRCO BARCELONÉS

Concorregudíssimas se veuen las funcions que casi diariament dona la companyia infantil del Sr. Bosch y satisfets ne surten los concurrents ja que las obras representadas per aquells microscópichs artistas, logran un desempenyo acertadíssim y en certs moments superior al que 'n las mateixas hi donan artistas ja guetos de trepitjar escenaris.

El rey que rabió, tan en conjunt com individualment, encara que sembli una aberració, nos ha semblat véurel representat per la primera companyia de sarsuela espanyola ó sia la del Sr. Berges, puig no descuydan un detall ni 'ls passa desapercebut un sol xiste.

Se distingeixen en son desempenyo lo nen Palop que fa un *Reyet* encantador y canta sa part ab una perfecció y ajust increible; lo aixerit Valdivieso, y els trempats Liñan y Pleguero en los General, Geremías y Capitán, respectivament.

Pera ahir estava anunciada la *Marina*. Com ab las obras fins ara representadas 'ns han dat ocasió á no duptar res a' ells, vaticiném que lográ un triunfo lo nen Palop en lo personatge Alberto.

NOVETATS

Un estreno de una *guerrerada* en quatre quadros s' anuncia pera ahir ab la funció de Ignocents y original segons los cartells del xispejant Sr. Moragas, qual titol es lo de *Lo baró de Carcassona*. Preveyem un éxit á son autor, per las mostrás que te donadas en altrás obras cómicas.

S' está preparant lo degut pera presentar ab tota la propietat possible, lo nou melo-drama del Sr. Moreno Gil, titulat: *Luisa (La saeta)* qual estreno se creu tindrà lloch á ultims de la present setmana ó principis de la próxima.

Augurém al afortunat autor de *La Payesa del Montseny* un nou éxit y á la empresa del teatro plens fenomenals.

ROME

Las quatre funcions dels dos dias de festa de Nadal varen ser condecoradas ab lo quadro de *quedan vendidas* etc...

Lo benefici de la Sra. Monner resultá lo més petit en lo que vá de temporada; 's veu que lo públich dels beneficis está per, quan menos, lo bilingüe.

Pera divendres s' anuncia lo del Sr. Goula; *Bon Jan qui paga*, de Soler; *L' última voluntat* (estreno), de Casanovas; *Un cop de telas*, de Ferrer y Codina y *Lo primer dia*, de Gumá, forman lo programa de la festa.

Además lo Sr. Goula (fill) dirijirá la Societat Coral Euterpe.

Tot aixó suminho ab las simpatías del beneficiat y los hi dará un resultat brillant.

De la ignocentada de dimecres ne parlarém la setmana entrant.

CATALUNYA

Sembla que la tiple Sra. Llorens ha deixat de formar part de la companyia y está ja *caminito de Andalucía*. Creyem que es una noticia que no sentirán gayre los concurrents á aquest teatro.

Ab la entrada á la companyia de la Sta. Mendez s' han resucitat obras de antich aplaudidas y que han dat ocasió á dita guapíssima tiple de exhibir sas *barbianas* formas, ab molt regositj de tothom.

Pera ahir estava anunciada una funció extra de ignocents, y pera avuy l' estreno de *El hijo de su excelencia*.

TÍVOLI

Una serie interminable de gatadas estaban anunciadas pera ahir ab la funció de ignocents, y pera lo divendres lo benefici de la primera batllarina Sra. Monroc que sabém te en preparació un gran assortit de piruetas á fi de entusiasmar á sos constants admiradors.

EDEN CONCERT

En substitució del quadro de opereta francesa que acabá la setmana passada, se donan sarsuelas espanyolas figurant en la companyia la simpática y agraciada tiple María Mologosa que tant en la nit de son reingrés com en las successivas, ha obtingut calurosos aplausos. Molt be secundan á dita artista los Srs. Moré y Quero.

CONCERT DES VARIETÉS

(antes *Palacio de Cristal*)

De la setmana passada qu' está contractada la companyia de pantomima germans Schmidt y com son artistas qu' entre 'ls habituals admiradors d' aquest género teatral tenen logradas moltas simpatías, natural es que totas las funcions se veguen sumament concorregudas y aplaudits 'ls principals intérpretes.

UN CÓMICH RETIRAT.

EPITAFIS

Jau en esta fossa trista
un subjecte tan avaro
que va dir que l' enterressin
ab sos diners y 'l tabaco.

—
Aquí un torero valent
jeu en pau. 'L va matá...
—¿Algún toro?

—Cap bestia;
va matarlo l' ayguardent.

R. BALCELLS BELLVÉ.

L' ANY NOU SEGONS M. PRATS.

—Vaja, papá, cuyti que 'l tren li escaparà.
—Esperat 'm queda un dia, y encare puch fer algun
diner de cédulas.

Quatre sonets

...Y QUE ARA SURTEN DEL FORN... ENCARRE CREMAN!...

I

Nadal

A. D. G. -

Per mí y per tú ha arribat la gran diada
que 'n solen dir *Nadal*. Fem inventari,
per tú alegre serà, per mí al contrari,
aplaudida per tú, per mí xiulada.

Tú tindràs de segú taula parada,
jo ni un pa trovaré dins del armari,
tú gall d'indi tindràs, jo ni pensarhi,
¡lo meu festí serà un cap d'arangadal!

Tú neulas menjaràs y de Gijona
lo *turrò* que champany beure convida.
Jo de vi ni una gota en la porrona
trobaré; mes pels dos, y no es mentida,

La festa serà igual, dolenta ó bona.
Sens falta 'ns costará ¡Un día de vida!

II

Ignocents

Si per cas es sinonim la *ignocencia*
d' un magi encare vert y sens substancia
y vol dir *ignócent*, tindre ignorancia.
y falta de discurs y d' experiència.

Si *ignocent* significa la carencia
de absoluta rahó y molta abundancia
de presumció incapàs y *petulancia*
enemiga mortal de la prudència.

Si buscas *ignocents* y ab la esperansa
de trobarlos avuy, tot lo mon rodas,
veuràs si t' espavilas, sens tardansa,

qu' entregats als teatros, balls y modas
á pesar del degüello y la matansa
¡son molts los que deixá lo rey Herodes!

III

Sinia humana

Tapat d' ulls y afligit de penas molts
de la *Sinia* amarrat en l' ample vara,
per mantindre á sos fills, esposa y mare
incasable l' obrer va danli voltas.

Passan *Tots Sants, Nadal, ve Carnestoltes*
Febrer, Mars, Juny, Juliol y trasca encara
Agost, Setembre, Octubre y may no para
fins y tant no li cantan las absoltas.

Dotse *catufuls* te la roda inmensa,
cada *catuful* es un *Mes* que explota
qui ab l' *agi* y l' *agiotatje* tant sols pensa,
y omplintse d' aquest modo la gran bota,
del *Burgès* en la falda tresors llensa
y pel *ruch* fadigat no n' hi ha una gota.

IV

La glesopeda

¡Ja estem frescos, fillets! Aixó s' enredá!
¡no n' hi ha prou de microbis y etmatzinas,
filoxeras, maluras y triquinas
qu' encara un altre de mes grossa 'n queda?

Es terrible y li diuhen *Glesopeda*,
comensa per los peus, fent fer tintinas:
La tenen bens y porchs, bous y gallinas
y qui 'n menja també ¡quin remey queda!

¡L' autoritat ja cal que no s' adormi
fent qu' estudihi los mes sabis físichs
semblant dolencia, y al moment s' informi

Si te cura ó no 'n te, puig ja que tísichs
nos hem tornat densá del Centenari (1)
es trist ser coixos y pujá al calvari.

JOSEPH M.ª CODOLSA.

(1) IV Centenari de Colón.

La nit de Nadal tingué lloch en lo
Centro Vilasanés de Vilasar de dalt
una extraordinaria funció dramá-
tica que recordarán ab gust los fills
d' aquella hermosa y poética vila.

Lo programa que lo formavan
Antonio de Leiva y *Un beneit del ca-*

bás lográ un magnífich desempeñyo, singularisantze la se-

nyoreta Serrano y los Srs. Galvany, Cirera y Eloy los que
's veieren molt aplaudits per la nombrosa y distingida con-
currencia.

Tant los coros dirijits per D. Lluís Siñol com la banda de
Sant Quintin per lo Sr. Cibera, ajudaren al conjunt de la
festa que resultá admirable de debó.

Rebin tots la nostra coral enhorabona.

Ja haurán reparat nostres constants llegidors, que rarissi-
mas vegadas, pera no dir cap, ha donat lloch LA TOMASA en
sas columnas á travalls que poguessin ferir poch ni molt la
susceptibilitat religiosa, y hem retxassat sempre tot escrit
que 's fiqués per rés ab lo clero á qui haviam respectat sem-
pre, pero ja que ni aixís hem pogut lliurarnos de la perse-
cusió d' *aquells subjectes*, desde avuy virém en rodó publi-
cant en lo successiu quantas noticias sapiguém sense consi-
deracions d: cap mena.

Qui sembra vents que reculli tempestats.

Lo dilluns passat, festivitats de Sant Esteve, va estrenarse en la Tertulia Serra de la vila de Gracia lo monólech original de nostre colaborador *Mayet*, titulat: *Sebas* que va valer á s'ón autor lo ser cridat á l'escena pera ser felicitat ab calurosos aplausos.

Segons correspondencias rebudas de Sabadell y Tarrassa, sabem que la companyia de sarsuela cómica que dirigeix lo Sr. Bosch, obté en gran manera los aplausos y favor de ab-dós públichs, de manera que contan las funcions per llenos distingintse especialment la Sta. Esplugas (Concuero) per lo acertada que está sempre en los personatjes que se li confian, y últimament en lo protagonista de *El rey que rabió*.

Ja al actuar en nostre teatro de Catalunya (Eldorado) preveyeren sas excepcionals facultats, molt superiors á las que podia demostrar, donat lo caracter ab que figurava en la companyia.

Ab la Sta. Esplugas, comparteixen los aplausos lo director Sr. Bosch y lo aixerit tenor cómich Sr. Cebrián.

Los dos beneficis qu' han resultat menos *profitosos* pera los artistas del Teatro de Romea han sigut los de D. Aciscle Soler y D.ª Anita Monner que varen optar pera posar en escena obras catalanas.

Será tot lo poch conseqüent que vulgan los catalanistas lo ser actor catalá y no fer obras catalanas en sas funcions d' obsequi, pero no fentho, la butxaca se 'n ressent.

Y de mevas á tevas...

Fa deu ó dotze dias que varem rebre una papeleta del Jutjat y allí varem sebrer que teniam dos números denunciats corresponents al *cinch y dinou d' Agost* del present any.

La denuncia sembla que ve d' aquella societat redentora que pretén regenerar lo mon.

¡Pobrets! No se 'ls gira poca feyna...

Y lo qu' han denunciat demostra lo gran talent d' aquella gent.

¡A la vida de ma vida!

En ton rostre encisador
van posarhi 'ls serafins
un pomell de getsamins
de blanch y llustròs color.

Y un angelet tot passant,
al veure flors tant hermosas
hi deixá unas quantas rosas
ta hermosura així aumentant.

Per xó creu qui veu lluhi
en ton rostre flors per galas,
que sols te faltan las alas
per semblar un serafi.

JOAN DALMASES MONTFORT.

Repichs

Lo desafio entre Mr. Leroude y Clemenceau ha resultat á la *espanyola*.

Los dos contraris han surtit sense una esgarrinxada.

Una de las balas va furadar la cresta d' un pollastre que pastorava allí á la vora.

Sempre ha de pagar l' *ignocencia*.

Qué hi ha d' aquell frare que deyan los periódichs que s' havia aixecat ab fondos de la comunitat tocant pirandó?
Que no ha sido habido?

Lo cástich per aquesta gent de sotana que son los que han de donar exemple, es precis que siga mes sever que per los que no han fet vots per rés.

Que no ho persegueix aixó la societat de la Fulla?
Es que nosaltres no podem creure que hi fassin *ali*.
Ey!... es un pensament nostre.

Sembla que á pesar de la oposició d' algunas senyoras, se obrirá en Madrit una iglesia protestanta.

Fan be... y aqui s' hauria de fer lo mateix. No ho autorisa la llei?. Donchs cap consideració y endavant.
¡Fora llana!

Lo diumenje va ser dia de *cullita* pels escuras. No 'n vulguéu mes de butxacas vuydas...

Fins en lo carrer del Paralelo va haverhi lo seu corresponent *asalto* á un pobre que punyal en má varen *birlarli* 15 pelas que portava.

De que 'ns administran mal,
aixó ja no admet disputa...
pero al menos 's disfruta
seguritat personal.

Al Brasil 'ns han arrossegat la bandera y han saqueijat la casa de comers de Domenech y Vallverdú, escapant aquets ab vida per miracle.

Apa, senyors de la Fulla... ¿Ahont es lo vostre patriotisme?

¡A América!... ¡almogavers moderns!

Diu un colega que lo Sr. Gobernador segueix l' investigació municipal, y que 's considera molt possible la suspensió de varis concejals.

Quan?... L' any de la picó?
Bè dura.

CORRESPONDENCIA

Anirá: Angel R. Vidal, P. Colomer, J. Mayol, J. Conangla, Pere Lloret, Lluís Millá, J. T. R., Julia Estrada, S. Pitarreta, M. Bonapasta, J. Miralles, J. Ramilles, B. Llorens, J. Aben, F. Manubens.

R. Rocavert: La poesia no pot anar fins la setmana entrant.—A. Mestre: Massa trist.

R. Oromi: Conforme.

Algo de J. Pujadas, J. F. M.

Antón Galcerán: conforme.

A. O.: Es insulsa, inoportuna;
rés mes dolent may s' ha escrit;
Créguim... tornissen al llit.
Que no veu qu' aixó es la lluna?

Tot lo demés, que no es poch,
ja ho ha consumit 'l foch.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramon, número 5.—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, Sant Ramon, 5- Barcelona.

OPI D' IMPREMPTA

—Es prou que pera dormir tinga d' agafar sempre aquest paperót...

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

Aliment es ma primera,
article neutre segona;
tercera, part de persona
y veurás que hu-dos-tercera
es carrer de Barcelona.

M. EMULAP.

II

Prima inversa es á la cara,
dos girat es musical;
mira tú si trovas ara
un nom d' home en mon total.

LLAPIDERA

ANÁGRAMA

Lo promés de la Roseta
que de nom se diu total
va anar á pendre una toï
que ab un xich mes li fa mal.

MARCELINO JORDANA

TRENCA-CAPS

María Goda Botana

Llers.

Ab aquestas lletres degudament
combinadas, buacar lo nom de tres
poblacions catalanas.

BERNABÉ LLORENS.

GEROGLIFICH

IIIIII
IT
NEN
CC
ORDI
MS

QUIMET BORRELL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO 232

Xarada.—A-ve-lla.
Logogrifo numérich.—Boltres.
Acentígrafo.—Fira—Firá.
Geroglífich.—Com mes bisbes mes mitras.

AVIS IMPORTANT

Lo número primer d' any extraordinari que venim anunciant, será encara millor de lo qu' haviam pensat; será un número de patent com vulgarment 's diu qu' inclourá l' almanach en son interessant text.

Los dibuixants y escriptors están ja posant mahons á l' edifici que ni 'l de Palau del Parque.

Repetim l' avis als corresponsals de que no s' adormin perque será alló de tenirse que menjar al sortir del foch.